

A close-up portrait of Aina Moll i Marquès, an elderly woman with short, wavy, light-colored hair, wearing glasses and smiling slightly. The image is overlaid with a semi-transparent orange-brown filter.

AINA MOLL I MARQUÈS
SEMBLANÇA BIOGRÀFICA

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS
SECCIÓ FILOLÒGICA
BARCELONA, 2020

Aina Moll i Marquès

Semblança biogràfica

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS
SEMBLANCES BIOGRÀFIQUES, LXXX

Aina Moll i Marquès
Semblança biogràfica

ISIDOR MARÍ I MAYANS

BARCELONA
2020

Mari, Isidor, 1949- autor

Aina Moll i Marquès : semblança biogràfica. — Primera edició. — (Semblances biogràfiques ; 80)

A la coberta: Institut d'Estudis Catalans, Secció Filològica. — Referències bibliogràfiques

ISBN 9788499655437

I. Moll, Aina, 1930-2019, entitat homenatjada II. Institut d'Estudis Catalans. Secció Filològica

III. Títol IV. Col·lecció: Semblances biogràfiques ; 80

1. Moll, Aina, 1930-2019 2. Lingüistes — Illes Balears — Biografia

929Moll, Aina

© Isidor Mari i Mayans

© 2020, Institut d'Estudis Catalans, per a aquesta edició

Carrer del Carme, 47. 08001 Barcelona

Primera edició: juliol de 2020

Elaboració: Gabinet de la Presidència de l'IEC

Text revisat lingüísticament per la Unitat de Correcció del Servei Editorial de l'IEC

Compost per la Unitat de Producció del Servei Editorial de l'IEC

Imprès a Service Point FMI, SA

ISBN: 978-84-9965-543-7

Dipòsit Legal: B 12808-2020

Són rigorosament prohibides, sense l'autorització escrita dels titulars del *copyright*, la reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol procediment i suport, incloent-hi la reprografia i el tractament informàtic, la distribució d'exemplars mitjançant lloguer o préstec comercial, la inclusió total o parcial en bases de dades i la consulta a través de xarxa telemàtica o d'Internet. Les infraccions d'aquests drets estan sotmeses a les sancions establertes per les lleis.

El Ple de l'Institut d'Estudis Catalans va elegir Aina Moll i Marquès com a membre numerària el 22 de novembre de 1993, després que fos presentada pel doctor Joan Veny en la sessió anterior, el 29 d'octubre. La Secció Filològica havia formalitzat la proposta en la reunió plenària del 17 de setembre del mateix any, durant la presidència del doctor Antoni M. Badia i Margarit. El camp de coneixement del perfil d'aquella plaça de membre numerari era d'especialista en el català de les Balears.

Si tenim en compte la trajectòria d'Aina Moll, que tot seguit resumirem, no hi ha dubte que l'elecció s'hauria pogut produir abans, però és probable que les responsabilitats polítiques que exercia o la manca de vacants disponibles haguessin retardat la decisió.

En la seva presentació davant d'aquest Ple, amb el bon criteri que li coneixem, Joan Veny destacava especialment d'Aina Moll la formació de romanista, la dedicació a la docència i la vessant sociolingüística, i conclouia amb unes paraules que em plau reproduir ara a l'inici d'aquesta semblança:

En suma, la preparació científica d'Aina Moll, el seu profund coneixement de les varietats baleàriques en sincronia i en diacronia, la seva labor com a lexicògrafa, la seva familiaritat amb la llengua històrica i la llengua estàndard, la seva experiència en les tasques de normalització lingüística i, en fi, la seva proverbial sensatesa que, en qüestions de llengua, és virtut no gens negligible, constitueixen mèrits més que suficients per a considerar la nostra candidata la persona més idònia de les Balears per tal de ser incorporada a la Secció Filològica i col·laborar d'una manera eficaç en l'acompliment dels objectius que aquesta s'ha traçat.

A continuació tractarem, doncs, de recollir els trets més rellevants de la fecunda biografia d'Aina Moll i Marquès en aquests camps, amb les aportacions més significatives que va fer a l'estudi i a la vitalitat de la llengua catalana, i amb una atenció singular a les relacions que va mantenir amb l'Institut d'Estudis Catalans.

ELS PRIMERS ANYS I EL PERÍODE DE FORMACIÓ

Aina Moll i Marquès havia nascut a Ciutadella (Menorca) el 14 d'agost de 1930. Era la primera filla dels vuit infants del matrimoni entre Francesc de Borja Moll i Francisca Marquès, tots dos ciutadellencs, que s'havien casat l'any anterior, però que farien vida a Palma a causa de les responsabilitats filològiques del pare de família, compromès amb la continuació de l'obra magna d'Antoni Maria Alcover, el *Diccionari català-valencià-balear* (DCVB). Aquestes coordenades inicials tenen una influència notable, com veurem, en l'orientació futura d'Aina Moll. Ella mateixa ho reconeix en les notes biogràfiques que va lliurar a l'Institut d'Estudis Catalans arran del seu ingrés:

El meu pare, Francesc de Borja Moll, dedicà la seva vida a la redacció i edició del *Diccionari català-valencià-balear* (conegut també com a «Alcover-Moll») i a activitats de promoció de la llengua i la cultura catalanes, per mitjà de l'Editorial Moll i d'una intensa activitat docent, investigadora i de divulgació en entitats diverses. Tota la seva nombrosa família —vuit infants— estigué sempre molt vinculada a les peripècies de l'obra del diccionari i tingué ocasió d'entrar en contacte amb importants lingüistes catalans i estrangers i amb tota la resistència cultural catalana de l'època franquista. Això influí, sens dubte, en la meua vocació, fins al punt de convertir-me en col·laboradora del meu pare en totes les seves activitats.

Com digué Joan Veny en la seva presentació, «la vocació de lingüista va sorgir quasi per contagi familiar», de la manera més natural. Però la infantesa i els primers estudis d'Aina Moll es van veure afectats per l'esclat de la guerra, que la va sorprendre a Menorca, on havia anat a passar les vacances d'estiu a casa dels seus avis amb la seva germana segona «quan tot just havíem après de llegir i escriure», diu ella mateixa. Acabada la guerra, després de dos anys d'escola, cursà el batxillerat a l'Institut Joan Alcover de Palma, on més endavant exerciria la docència.

I justament en acabar el batxillerat, amb premi extraordinari, es feren patents les seves inquietuds filològiques i el seu interès per l'Institut d'Estudis Catalans, quan l'any 1948 guanyà el Premi Marian Aguiló de la nostra institució, amb un

treball sobre el lèxic de Joaquim Ruyra, que havia elaborat juntament amb la seva germana Francesca. També en l'inici de la relació amb l'Institut d'Estudis Catalans hi degué pesar la influència paterna, ja que Francesc de Borja Moll no sols havia tingut un paper decisiu en la restauració de les relacions entre Fabra i Alcover i en el reconeixement de l'autoritat acadèmica de l'Institut a les Balears, sinó que des de 1936 havia esdevingut membre corresponent de la Secció Filològica, per més que, en paraules de la mateixa Aina Moll, «els avatars polítics van fer oblidar el nomenament».¹

També en aquells anys de tendra joventut Aina Moll es va iniciar en el treball de camp, acompanyant el seu pare i Manuel Sanchis Guarner durant tres mesos per tot Catalunya mentre feien les enquestes dialectològiques de l'*Atlas lingüístico de la península ibérica*. Més endavant, encara col·laboraria amb Sanchis Guarner, com a becària del Consell Superior d'Investigacions Científiques, en l'edició del primer volum d'aquell *Atlas*.

Emprenqué a continuació els seus estudis superiors a la Universitat de Barcelona, on l'any 1953 culminà, de nou amb premi extraordinari, la llicenciatura en filosofia i lletres, en l'especialitat de filologia romànica. Poc abans d'acabar aquests estudis, l'abril del mateix any 1953, va tenir ocasió de participar com a estudiant en l'organització del VII Congrés Internacional de Lingüística i Filologia Romàniques, que tingué lloc a Barcelona i del qual fou secretari general el doctor Antoni M. Badia i Margarit. Des d'aquell moment s'inscriu en la Société de Linguistique Romane, de la qual seguí assíduament les activitats; anys més endavant assistí als congressos que va celebrar la Société a Florència (1956), Estrasburg (1959), Madrid (1965) i Nàpols (1974).

Així mateix, arran dels contactes establerts en el congrés de Barcelona, va poder ampliar durant els anys següents (de 1954 a 1956) la seva formació amb els romanistes més rellevants —Pierre Fouché, Georges Straka, Erich von Richthofen, Arndt Steiger— en diverses universitats europees: la Sorbona, Estrasburg, Frankfurt i Zuric. I de 1953 a 1956 es va iniciar en la docència com a professora ajudant de pràctiques de la càtedra de gramàtica històrica espanyola de la Universitat de Barcelona. D'altra banda, a partir d'aquells anys va començar a col·laborar en els cursos d'estiu d'espanyol per a estrangers, que organitzaven a Mallorca l'Estudi General Lullia i la Universitat de Barcelona, sota la direcció de Francesc de Borja Moll. Més endavant hi faria classes de català i de francès, i esdevindria la primera directora de l'Escola d'Idiomes de l'Estudi General.

Mentrestant, l'estiu de 1953, havia començat les seves enquestes a Eivissa, com a preparació de la seva tesi doctoral sobre el dialecte eivissenc, sota la direcció

1. Aina MOLL, *Francesc de Borja Moll: Semblança biogràfica*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2001.

del doctor Badia. L'any 1957 publicaria a la *Revista de Filología Española* una mostra d'aquella recerca amb l'article «Sufijos nominales y adjetivales en ibicenco»,² que en paraules de Joan Veny és una «mostra eloqüent de la frondositat dels materials arreglats i de la seva sagaç interpretació».

Al llarg d'aquells anys, Aina Moll s'havia implicat cada vegada més activament en els treballs filològics i editorials de son pare, al costat de Manuel Sanchis Guarner. Des de 1954 col·laborava en la preparació dels materials del DCVB i en la correcció de proves d'aquesta i d'altres publicacions. I també intervenia desinteressadament en les classes pràctiques de francès que Sanchis Guarner impartia a l'Institut Joan Alcover.

Aleshores es va produir un canvi que va reorientar la trajectòria d'Aina Moll. El 1959, Manuel Sanchis Guarner té l'oportunitat de retornar com a professor a València, i el sentit de responsabilitat d'Aina Moll l'empeny a deixar de banda la vocació universitària i centrar-se plenament en l'activitat filològica i editorial familiar, que va compaginar amb les activitats docents i les iniciatives culturals del seu entorn més proper.

LES EDICIONS, LA DOCÈNCIA I LA IMPLICACIÓ CULTURAL

A partir de 1959, en efecte, Aina Moll assumeix un paper més rellevant en l'edició del DCVB, que es reflecteix visiblement en els dos darrers volums de l'obra, el novè i el desè. Alhora, la seva intervenció en les publicacions de l'Editorial Moll havia passat a ser de primer rang, com a directora de les col·leccions «Les Illes d'Or», «Raixa» i «La Balenguera». I com diu ella mateixa a les notes autobiogràfiques, la coordinació del volum anual de cròniques i miscel·lània *Cap d'any*, de «Raixa», li va permetre establir relacions habituals amb molts d'escriptors de tots els Països Catalans.

Paral·lelament, arran de la marxa de Manuel Sanchis Guarner, el director de l'Institut Joan Alcover li va proposar de fer-se càrrec dels cursos de francès que impartia el professor valencià. Així Aina Moll va iniciar una dedicació intensa i extensa a la docència, que es va consolidar poc després, quan va guanyar per oposició (1961), amb el número u, la càtedra de llengua francesa d'aquell institut, en el qual ocuparia al llarg d'onze anys diversos càrrecs de responsabilitat —cap d'estudis, tutora de professors en pràctiques, etc.—, a part de ser membre de diversos tribunals d'oposició. Fruit d'aquell període van ser tretze manuals de francès, corresponents a tots els nivells de dos plans d'estudi diferents, que van tenir una considerable difusió.

2. *Revista de Filología Española*, vol. XLI, núm. 1/4 (1957).

Però no va ser tan sols el francès la llengua que va impartir Aina Moll a l'Institut Joan Alcover, sinó que des del mateix curs 1960-1961, quan encara era professora interina, va iniciar-hi les classes de llengua catalana, primer extraoficialment i gairebé clandestinament, fins que l'assignatura es va poder introduir al pla d'estudis. Diverses generacions d'estudiants d'aquell institut femení, entre les quals algunes escriptores mallorquines d'anomenada, recorden amb gratitud aquells aprenentatges.

Les exigències d'aquella dedicació intensiva a la docència van fer que, havent culminat l'any 1962 la publicació del *Diccionari*, Aina Moll deixés les responsabilitats a l'Editorial Moll en mans de Josep Maria Llompart, que s'hi havia incorporat un any abans. I així va ser com, en paraules de la mateixa Aina Moll, des d'aleshores es va lliurar «cada dia més a l'ensenyament i a l'elaboració de llibres de text, fins a abandonar definitivament el projecte de tesi».

Al llarg dels anys seixanta també es va incrementar la implicació d'Aina Moll en les iniciatives socials i culturals. És cert que, com recordava ella mateixa:

Havia participat, des dels quinze anys, en les activitats culturals (quasi clandestines, primer, i després tolerades) que es feien a Mallorca: tertúlies literàries, trobades dels Amics de les Lletres, i sobretot les accions organitzades pels Secretariats del *Diccionari*, [...] des de Barcelona, Mallorca i València, sota la coordinació del benemèrit i incansable Joan Ballester i Canals.

A partir d'ara, però, el seu protagonisme hi seria visiblement creixent.

Intervé, per exemple, al costat del seu pare i d'una trentena de patricis, en la fundació l'any 1962 de l'Obra Cultural Balear, que des d'aleshores ha estat l'entitat illenca de referència en la defensa de la llengua i la cultura pròpies. Aina Moll s'hi dedicaria intensament en tota mena d'activitats d'aprenentatge i de promoció de la llengua catalana, i aviat es guanyaria un ampli reconeixement social.

Durant els anys setanta, la projecció pública d'Aina Moll es faria més i més visible, en el context dels darrers anys del règim franquista i dels debats de la transició política. Vaig ser-ne testimoni directe i ben proper, com a professor de la Facultat de Lletres de Palma entre 1972 i 1980. Recordo que Aina Moll va impartir a la nostra facultat un curs d'introducció a la filologia romànica i que vam coincidir en les activitats de la Comissió per a l'Ensenyament i la Normalització del Català (CENC), promoguda per l'Obra Cultural Balear per tal de facilitar l'extensió de la llengua a l'escola. Al costat de l'ascendent filològic de Francesc de Borja Moll, els posicionaments sociolingüístics de la seva filla Aina i el prestigi literari de Josep Maria Llompart van ser referents decisius en la formació de l'opinió pública illenca durant aquells anys, i també en les relacions amb la dinàmica del conjunt dels Països Catalans.

L'interès per l'estatus futur de la llengua catalana va impulsar Aina Moll a incorporar-se des de 1975 a les activitats del Grup Català de Sociolingüística, fundat dos anys abans. I en el marc del Congrés de Cultura Catalana la intervenció d'Aina Moll va ser especialment significativa, tant en les activitats del Secretariat del congrés a les Balears —on va tenir un paper molt destacat, sobretot en la campanya pel reconeixement oficial del català— com en els debats de l'Àrea de Llengua entorn del procés d'estandardització.

Em sembla especialment oportú de recordar avui que Aina Moll defensava que només l'oficialitat del català a tot l'Estat, al costat del castellà, podia oferir garanties d'avançar cap a la igualtat —una tesi que també propugnava aleshores Rafael Lluís Ninyoles i que temps enrere ja havia sostingut un altre mallorquí, Ramon Picó i Campamar, en els debats de les Bases de Manresa de 1892. I no és menys oportú que recordem, en el marc d'aquesta incorporació acadèmica, que en els debats del congrés sobre la consolidació de l'estàndard català Aina Moll sempre va defensar, davant dels que proposaven models territorials diferenciats, que el model normatiu composicional de l'Institut d'Estudis Catalans era el millor referent per a la configuració d'una varietat comuna alhora unitària i inclusiva en relació amb les varietats diatòpiques de la nostra llengua.

En una dimensió més política, Josep Maria Llompart i Aina Moll van coordinar durant aquells anys efervescents les pàgines d'una secció del diari *Última Hora* que duia per títol *La columna de foc* —en record de Gabriel Alomar—, que realment van ser un focus de claredat en moltes de les controvèrsies i mobilitzacions d'aquella etapa, com va ser la gran manifestació per l'autonomia del 29 d'octubre de 1977, en què Llompart defensà amb vehemència la catalanitat de la llengua dels mallorquins.

El relleu públic d'Aina Moll en aquells inicis de l'autogovern democràtic va fer que la cridessin a participar en la Comissió de Traspassos entre l'Estat i el Consell General Interinsular (1978) i en la comissió redactora d'un avantprojecte d'estatut d'autonomia, que seria presentat al Govern espanyol. Així mateix, en aquella etapa preautonòmica va ser membre de la Comissió Assessora de Cultura de l'esmentat Consell General Interinsular (1977-1980), que va tenir un paper important en la preparació de l'anomenat Decret de bilingüisme (1979), que va oficialitzar l'ús del català a l'ensenyament, i membre també de la comissió equivalent de l'Ajuntament de Palma, i així van poder actuar de manera concertada.

Encara durant els darrers anys d'aquella dècada cal ressenyar el paper d'Aina Moll com a impulsora i coordinadora inicial dels Cursos Universitaris d'Estiu de Català a Mallorca (vinculats a la Càtedra Ramon Llull), que van tenir lloc a la Porciúncula des de 1978 i al llarg dels anys vuitanta, i dels quals guardem un record excel·lent els diversos membres d'aquest Institut que hi vam participar. A Catalunya, en

les primeres oposicions a professors agregats de llengua catalana en el batxillerat, que es van convocar el 1979, Aina Moll va presidir-ne el tribunal.

L'any 1980 es tanca aquesta etapa amb la celebració a Palma, del 7 al 12 d'abril, del XVI Congrés Internacional de Lingüística i Filologia Romàniques, que va presidir el doctor Badia i Margarit, i en què Aina Moll va ser la secretària general del Comitè Organitzador; uns anys després tindria cura de l'edició dels volums primer (1982) i segon (1985) de les actes d'aquell congrés.

Poc després, el 16 de maig, seria nomenada directora general de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya, en la Conselleria de Cultura i Mitjans de Comunicació que dirigia Max Cahner dins del primer Govern de Jordi Pujol. Aina Moll prengué possessió d'aquest càrrec el 3 de juny de 1980 i el va exercir durant dues legislatures, fins al setembre de 1988.

LA PRIMERA DIRECTORA GENERAL DE POLÍTICA LINGÜÍSTICA

El coratge i la disponibilitat d'Aina Moll es van posar a prova —i al mateix temps es van poder comprovar— amb la decisió d'acceptar aquella proposta. D'una banda, és cert que representava l'oportunitat d'encapçalar el procés de recuperació del català, i el fet que se n'encarregués una menorquina permetia fer patent i efectiva la unitat de la comunitat lingüística. D'altra banda, però, em consta que Aina Moll era conscient de la gran responsabilitat que assumia amb aquell càrrec, tant per la mateixa dimensió del repte com per la novetat de les funcions que hauria d'assumir i per les limitacions del marc legal.

Així ho expressava la introducció del *Llibre blanc de la Direcció General de Política Lingüística*, en exposar els plantejaments inicials, amb unes paraules en què es percep la decepció davant d'un ordenament constitucional que no havia recollit les aspiracions d'oficialitat territorial i cooficialitat estatal pròpies dels estats multilingües igualitaris, que la mateixa Aina Moll havia propugnat:

La Direcció General de Política Lingüística és un òrgan que no té precedents dins la institució d'autogovern català, ni dins les estructures de l'Estat espanyol. Tampoc no en trobem l'equivalent exacte en cap altre país. El recobriment lingüístic de les comunitats oprimides per una cultura estatal en una llengua que no és la pròpia del territori s'ha aconseguit normalment després de llargues etapes conflictives, per mitjà d'una cooficialitat a nivell estatal que es resol en oficialitat territorial, sovint difícil d'establir i de mantenir.³

3. *Llibre blanc de la Direcció General de Política Lingüística*, Barcelona, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 1983, p. 7.

La missió encomanada pel Govern a la Direcció General era de «fer possible el desenvolupament de l'article 3r de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya i fomentar l'ús del català a les institucions oficials i a les privades» i tenir «cura de l'efectiva aplicació de les lleis emanades del Parlament de Catalunya en aquest camp».⁴

Un dels objectius primordials del mandat d'Aina Moll seria, per tant, promoure l'elaboració d'una llei lingüística que extragués les màximes possibilitats que oferia l'article tercer de l'Estatut, basant-se en el caràcter de llengua oficial pròpia que s'hi atribuïa al català. Es tractava de reequilibrar la preeminència constitucional del castellà per a garantir l'ús completament normal i oficial del català, assegurar el seu coneixement i arribar a la igualtat plena de les llengües oficials quant als drets i deures dels ciutadans. I paral·lelament, d'acord amb el mateix article de l'Estatut, donar efectivitat a l'ensenyament, el respecte i la protecció especial de l'aranès.

Però des del primer moment, i abans que el Parlament de Catalunya l'any 1983 hagués promulgat la Llei de normalització lingüística, hi hagué diverses disposicions i actuacions rellevants impulsades des de la Direcció General. I algunes d'aquestes mesures inicials ja evidencien el reconeixement i la voluntat de cooperació amb l'Institut d'Estudis Catalans com a primera institució acadèmica, una actitud constant en les decisions d'Aina Moll.

Així, el 27 de juny de 1980, el decret que establia que tots els organismes dependents de la Generalitat havien d'usar com a vehicle normal d'expressió la llengua catalana precisava que ho havien de fer d'acord amb les normes de la Secció Filològica del nostre Institut. I poc després, el mes de juliol, s'impulsava l'oficialització dels noms catalans de tots els municipis de Catalunya, a partir dels topònims proposats per l'Institut, en un procés que culminà l'any 1982 amb una llei específica del Parlament.

També pel que fa a la normativa de l'occità aranès, Aina Moll va actuar amb diligència: el mateix juny de 1980 es va constituir la Comissió entera Normalització Ortogràfica de la Llengua de Val d'Aran, amb representants de l'Institut d'Estudis Occitans, filòlegs i escriptors aranesos, professors universitaris i membres de l'Institut d'Estudis Catalans, que el 1982 ja havia elaborat una proposta que es pogué aplicar a l'ensenyament i va obrir el camí cap a l'oficialitat actual de l'occità aranès.⁵

La sòlida fonamentació sociolingüística que Aina Moll va imprimir a la nova Direcció General es faria patent amb la mateixa estructuració interna que es va establir des de l'inici: un Servei de Normalització Lingüística centrat en la planificació de l'estatus (sensibilització i impuls de l'ús del català), un Servei d'Assessorament Lingüístic orientat a la planificació del corpus (elaboració dels recursos

4. Article setè del Decret 115/1980, de 23 de juny, d'estructuració orgànica del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya.

5. *Normes ortogràfiques der aranès*, Barcelona, Departament de Cultura, 1982.

lingüístics especialitzats i aprenentatge extraescolar del català) i un Institut de Sociolingüística encarregat de l'estudi i el seguiment de la situació sociolingüística. Al mateix temps, es van començar a desplegar els indispensables sistemes de coordinació amb els altres departaments de la Generalitat, sobretot amb els d'Ensenyament, del qual depenia primordialment la difusió dels coneixements de català, i de Governació —peça clau per a fer-ne efectiu l'ús oficial.

En l'enfocament inicial de la política lingüística d'Aina Moll hi havia la clara consciència que el procés de normalització, com havia apuntat el Congrés de Cultura Catalana, havia de combinar l'impuls de la societat amb l'acció de govern. I que el procés havia d'avançar en quatre dimensions interdependents: la generalització de les competències lingüístiques, la difusió de l'ús públic en els principals sectors de la societat, el desplegament de tots els recursos especialitzats de la llengua catalana i la implicació favorable d'una majoria social en la consecució de tots aquests objectius.

Per això, una de les constants més destacables en l'actuació d'Aina Moll com a directora general va ser la seva voluntat de projecció social per tots els mitjans possibles —no sols en l'àmbit lingüístic català, sinó en el conjunt de l'Estat i a escala internacional—, des del convenciment que era imprescindible orientar l'opinió pública amb persuasió, constància i prudència, i promoure la identificació general amb els objectius de la normalització lingüística, entesa com un procés col·lectiu de canvi social, i no tan sols com una acció de govern. Cal reconèixer que Aina Moll, en aquest sentit, va ser una eficaç forjadora de consensos.

Tan aviat com el 2 de setembre de 1980, ja havia publicat simultàniament a l'*Avui* —aleshores l'únic diari en català— i en castellà a *La Vanguardia* un article titulat «Per a la normalització del català», en què exposava els seus criteris i invocava la participació responsable de la societat. Poc després, el mes d'octubre, a la revista *Serra d'Or*, hi publicava un altre text més programàtic, «Línies generals d'un programa de política lingüística»; a l'edició estatal del diari *El País* (3 d'octubre), l'article «La normalización del catalán, problema de toda España», i encara el dia 7 del mateix mes a *El Periódico*, un nou article, «Normalización no es "imposición"». Ella mateixa destacava aquesta voluntat de persuasió en les notes biogràfiques que va lliurar en accedir a l'Institut d'Estudis Catalans:

Durant aquests vuit anys, vaig dur una intensa activitat de contacte amb el públic, per promoure la normalització lingüística en un clima de consens general i de respecte dels drets de tots: conferències, articles, participació en taules rodones, jornades culturals i altres actes públics, especialment després de la publicació de l'anomenat *Manifiesto de los 2.300* contra la política lingüística de la Generalitat (1981) i durant la campanya d'explicació de la Llei de normalització lingüística (1983).

Efectivament, la voluntat de consens no va impedir que, arran del cop d'estat del 23 de febrer de 1981, aparegués un manifest el 12 de març següent atacant els tímids progressos inicials de la política lingüística. Però Aina Moll no sols va saber respondre amb diligència, amabilitat i pacients puntualitzacions a les insídies d'aquell pamflet, sinó que va saber aglutinar una clara majoria social entorn de la política lingüística, en gran part gràcies a la campanya de la Norma, de l'any 1982, que tenia per lema «El català, cosa de tots»: 685 ajuntaments, que representaven el 97 % de la població de Catalunya, es van adherir a la política de normalització lingüística.

Aviat es van establir acords de cooperació amb molts d'aquells ajuntaments, per impulsar l'ús normal del català en el municipi i facilitar-ne l'aprenentatge a tota la població, desplegant una xarxa territorial de serveis lingüístics que el 1989 esdevindria el Consorci per a la Normalització Lingüística. L'extensió i la coordinació dels cursos de català per a adults va anar acompanyada de la unificació de les programacions, de l'homologació dels certificats en el marc de la Junta Permanent de Català (creada el 1981) i de la formació del professorat amb la difusió dels enfocaments comunicatius per mitjà de cursets, jornades i el butlletí *COM Ensenyar Català als Adults* (des de l'octubre de 1982). L'any 1983, el curs multimèdia *Digui, digui...*, assessorat pel Projecte de Llengües Modernes del Consell d'Europa, es va difondre per mitjà de la televisió, la ràdio i la premsa, de manera que la possibilitat d'aprendre català va esdevenir realment «cosa de tots».

En el front educatiu, ja hem apuntat abans que la cooperació amb el Departament d'Ensenyament va ser crucial i molt estreta des del principi, especialment per mitjà del Servei d'Ensenyament del Català (SEDEC). Una iniciativa pionera va ser, per exemple, l'experiència Font Rosella —nascuda en aquesta escola de Sabadell—, a partir de la qual es va emprendre la formació intensiva en català del professorat d'ensenyament primari dels centres més necessitats de poblacions de l'entorn metropolità.

En el camp de l'ús oficial, la col·laboració amb l'Escola d'Administració Pública de Catalunya (EAPC) va permetre establir programes i cursos de llenguatge administratiu i unificar els criteris per mitjà d'una comissió coordinadora amb representants del col·legi d'advocats, de l'Oficina de Català de la Diputació de Barcelona, de les universitats i d'especialistes d'aquest camp. Un altre butlletí, *Llengua i Administració*, va donar àmplia difusió als models de llenguatge administratiu des de l'abril de 1982.

La unitat d'acció amb el conjunt de les conselleries de la Generalitat es va organitzar de bon principi, per mitjà d'una Comissió Interdepartamental de Normalització Lingüística, assistida pel desplaçament gradual d'una xarxa tècnica de

lingüistes.⁶ I en aquest marc les relacions amb el Departament de Política Territorial i l'Institut d'Estadística van ser especialment intenses.

Això permeté promoure aviat, en col·laboració amb diversos departaments, accions sectorials en àmbits de gran repercussió pública: les entitats bancàries, la publicitat, els esports, el comerç, la restauració, l'hostaleria, la informàtica i les grans empreses de serveis públics... Per exemple, amb comissions mixtes de coordinació amb RENFE, Telefónica i els aeroports.

Els mitjans de comunicació i els productes audiovisuals també van merèixer de bon començament una atenció especial, que arribat el moment es coordinaria amb la radiotelevisió pública. Així, en col·laboració amb la Facultat de Ciències de la Informació de la Universitat Autònoma de Barcelona i representants dels departaments de català de tot el territori lingüístic, es va formar un grup de treball que va elaborar uns criteris d'elocució formal, que més endavant serien assumits per la nostra Secció Filològica i donarien lloc a les propostes d'estàndard oral de fonètica i morfologia.

La cooperació amb l'Institut d'Estudis Catalans va ser encara més intensa en el procés de sistematització dels llenguatges d'especialitat i la terminologia. Els primers acords es van establir amb la Comissió Coordinadora Lexicogràfica de Ciències, vinculada a l'Institut d'Estudis Catalans, l'Institut de Tecnologia de la Construcció, el Departament de Política Territorial i Obres Públiques i la Universitat Politècnica de Catalunya. En el marc dels primers seminaris de terminologia, l'any 1983, ja es va constatar la necessitat d'impulsar la creació d'un centre que coordinés l'activitat en tots els camps d'especialitat i per al conjunt de la llengua catalana, que es relacionés amb Infoterm (el centre internacional de la UNESCO per a la terminologia) i que establís una metodologia sistemàtica per a la recerca terminològica. Les converses amb l'Institut d'Estudis Catalans⁷ portarien l'any 1985 —arran del congrés de la xarxa internacional TermNet, d'Infoterm, que tingué lloc a Viena aquell any— a l'acord de creació del Centre de Terminologia TERMCAT, la direcció del qual va ser encomanada a la doctora Maria Teresa Cabré, que ja col·laborava estretament amb la Direcció General en aquelles primeres iniciatives.

Però sens dubte, com hem dit anteriorment, el principal objectiu de la primera legislatura va ser l'aprovació de la Llei de normalització lingüística de 1983. Evidentment, aquesta va ser una acció protagonitzada pel Parlament de Catalunya, però que la Direcció General d'Aina Moll va acompanyar en tot el procés,

6. El Decret 107/1987, de 13 de març, establiria les normes sobre l'ús de les llengües oficials per part de l'Administració de la Generalitat de Catalunya.

7. Em plau deixar constància del paper singularment important de Jordi Carbonell en aquest procés.

amb l'assessorament jurídic, la sensibilització de la societat, la formació del consens polític més ampli i la difusió explicativa del text definitiu quan va entrar en vigor, un cop aprovat pel Parlament, sense cap vot en contra i amb una sola absència, el 23 d'abril d'aquell any.⁸ Va ser la llei que va servir de marc a la recuperació del català durant quinze anys, fins a la Llei de política lingüística de 1998, i que va permetre avenços considerables en els sectors en què era viable la intervenció regulativa de la Generalitat: en l'ús oficial de les administracions autonòmiques i locals, en l'ensenyament —gràcies a la implantació d'un únic sistema educatiu basat en el model de conjunció— i en els mitjans de comunicació de titularitat pública. No tant, malauradament, en els camps en què la intervenció s'havia de limitar a les mesures de foment —com el sector socioeconòmic privat, el comerç o el mercat cultural— o depenia de la intervenció estatal, que ben aviat es va mostrar poc favorable.

Però malgrat les limitacions, el camí recorregut durant el mandat d'Aina Moll va ser extraordinari, en bona part també gràcies a la participació social i a la continuïtat de la transversalitat política unitària del temps de l'Assemblea de Catalunya. I, fins i tot, més enllà de la llei cal reconèixer a Aina Moll el mèrit d'haver cridat l'atenció sobre els comportaments individuals, invocant la necessitat de mantenir l'ús del català en les converses interpersonals mentre la comprensió estigués assegurada, amb la pràctica del que ella anomenava el *bilingüisme passiu*.

Sigui com sigui, la Llei de normalització lingüística va servir de referent a les lleis lingüístiques d'altres comunitats autònomes i va atreure l'atenció de la sociolingüística internacional. Més enllà de Catalunya, Aina Moll va impulsar de manera efectiva la cooperació amb els responsables de política lingüística dels altres territoris de llengua catalana i de les altres llengües de l'Estat, i va intervenir activament en el procés de reconeixement del català a les institucions europees i la seva homologació en el context internacional. Ella mateixa va exposar personalment la política lingüística de Catalunya a Mèxic, el Quebec i el Canadà, Bèlgica, Suècia, Eslovènia, Israel, Bretanya, Còrsega, Sardenya, etc. Amb Aina Moll va quedar clar que l'àmbit territorial de la llengua catalana era el conjunt dels Països Catalans i que l'objectiu irrenunciable era el seu reconeixement igualitari al costat de les altres llengües nacionals d'Europa i del món.

L'any 1986, el Segon Congrés Internacional de la Llengua Catalana —un esdeveniment avui massa oblidat— va poder fer una valoració detallada d'aquells primers anys de política lingüística i alhora va plantejar les prioritats de futur, sobretot a l'Àrea 1, dedicada a *Plantejaments i processos de normalització lingüística* i coordinada per la mateixa Aina Moll. Algunes de les resolucions d'aquell congrés

8. Ho explica Aina Moll mateixa a «Els tràmits preliminars de la redacció de la Llei de normalització lingüística a Catalunya», *Revista de Llengua i Dret*, núm. 3 (abril 1984).

encara reclamen avui l'atenció i l'acció de la nostra societat, com la que proposava la creació d'un organisme conjunt de tots els territoris de llengua catalana, que formalitzés la cooperació institucional dels governs, els parlaments i les corporacions acadèmiques en la política de la llengua, seguint el model de la Unió Lingüística Neerlandesa (Taalunie).

Amb la perspectiva del temps transcorregut, cada vegada és més evident que durant l'etapa en què Aina Moll va dirigir la política lingüística es van posar uns fonaments ben sòlids per a avançar cap a la plenitud de la nostra llengua, en gran part, com deïem, gràcies a la seva capacitat de forjar consensos.

EL RETORN A MALLORCA

Després d'aquells vuit anys, Aina Moll torna a Mallorca i el mateix octubre de 1988 reprèn la docència a l'Institut Joan Alcover i la col·laboració amb les activitats de promoció de la llengua, especialment amb l'Obra Cultural Balear. Una clara mostra de la projecció social que va aconseguir de nou a les Balears va ser el programa setmanal de mitja hora sobre qüestions lingüístiques que li va dedicar TVE-Balears durant el primer trimestre de 1989 i que donaria peu al seu llibre *La nostra llengua*.⁹

El mateix 1989, la Generalitat de Catalunya va atorgar la Creu de Sant Jordi a Aina Moll, en reconeixement de la tasca transcendent que havia dut a terme al capdavant de la Direcció General. I ben aviat, després de l'experiència de Catalunya, tindria l'ocasió d'intervenir decisivament en la política lingüística de les Balears. En les seves pròpies paraules:

A finals de 1989, en virtut d'un Acord Institucional per a la Normalització Lingüística, entre el Govern Balear, els Consells Insulars i l'Ajuntament de Palma (al qual s'adheriren posteriorment el MEC, les Corporacions municipals i un gran nombre d'entitats cíviques, polítiques i culturals), vaig ser nomenada Coordinadora General de la Campanya de Normalització Lingüística de les Illes Balears.¹⁰

Des de 1990, amb el suport de l'Obra Cultural Balear, Aina Moll es dedicaria a temps complet a aquesta activitat de coordinació interinstitucional, certament

9. Aina MOLL, *La nostra llengua*, Palma, Moll, 1989.

10. L'acord interinstitucional es va signar el 18 d'octubre d'aquell any. Vegeu el plantejament inicial que feia la mateixa Aina Moll de les activitats de la campanya a l'article «La normalització lingüística a les Illes Balears», *Treballs de Sociolingüística Catalana*, núm. 9 (1991), p. 115-123.

complexa a causa de l'heterogeneïtat dels organismes implicats i del grau desigual de la seva identificació en els objectius de la normalització lingüística. De nou Aina Moll va desplegar, tal com ho descriu ella mateixa:

Una tasca permanent de contacte amb el públic, per mitjà d'articles, programes radiofònics o televisius, conferències, etc., enfocats a la divulgació de coneixements sobre la llengua i la situació sociolingüística i a sortir al pas de manobres pertorbadores; i una altra tasca de relació amb la resta de Països Catalans i amb l'exterior: UCE, jornades diverses (com les organitzades per les Corts Valencianes sobre llenguatge parlamentari, i per la Generalitat Valenciana sobre qüestions de sociolingüística, o les de Galícia sobre ensenyament), i el simposi de Brussel·les sobre el paper del català i del neerlandès a l'Europa del futur, el Congrés de l'AILLC celebrat a Alacant, etc.

La sèrie de volums *Línia directa* (1991-1997) recullen bona part dels aclariments, articles i comentaris que va difondre aquella campanya per diversos mitjans de comunicació i són un bon testimoni de la seva incidència social.

Aquesta era la seva activitat quan el nostre Institut va decidir elegir-la com a membre numerària de la Secció Filològica, l'any 1993.

LA SECCIÓ FILOLÒGICA DE L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

Aina Moll va participar de manera especialment activa en les tasques de la Secció i de l'Institut des del mateix moment de la seva incorporació i mentre li ho va permetre la salut. Com és natural, la seva tasca es va concretar sobretot en els treballs referents al lèxic i en els temes relacionats amb les Balears.

L'elaboració del *Diccionari de la llengua catalana* es trobava en una etapa avançada quan Aina Moll va ingressar a la Secció, però tot i això s'hi va implicar intensament, i no sols en el treball intern, sinó que va voler intervenir públicament en el debat que va suscitar l'edició d'aquesta obra, a fi de puntualitzar amb rigor i equanimitat algunes de les crítiques de què havia estat objecte.¹¹

També va ser significativa la seva intervenció en la preparació de la part lèxica de la *Proposta per a un estàndard oral*, que ara ja ha arribat a la culminació sota la coordinació de Joan Veny.

11. Concretament, amb la sèrie d'articles titulada «El Diccionari de l'Institut. Aproximació a una altra aproximació», *Revista de Catalunya*, núm. 143, 144, 145 i 146 (1999), que donaven resposta a l'article «El diccionari de l'Institut. Una aproximació sistemàtica», publicat per Francesc Esteve, Josep Ferrer, Lluís Marquet i Juli Moll a la revista *Els Marges*, núm. 60 (1998).

Pel que fa a la projecció de la Secció i de l'Institut en les qüestions relatives a les Balears, ben aviat vam poder comptar amb l'expertesa d'Aina Moll, per exemple en les Jornades de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans a Mallorca els dies 18 i 19 d'octubre de 1996,¹² en les quals va fer una intervenció sobre «El paper de les institucions públiques en la normalització lingüística», o en les que van tenir lloc l'any 2002, novament a les Balears, en les quals va tractar de «Francesc de B. Moll i la normativa».¹³

Mentrestant, amb motiu del centenari de la *Lletra de convit*, d'Antoni Maria Alcover, l'any 2001 va ser declarat Any Mossèn Alcover i l'Institut va participar en la iniciativa de la Universitat de les Illes Balears de fer una nova crida a la societat, centrada en aquell cas en la recuperació d'un estatus igualitari per al conjunt de la llengua catalana. Aina Moll va intervenir en l'acte de presentació d'aquella convocatòria en aquesta mateixa Sala Prat de la Riba, amb el parlament «El que els catalans devem a mossèn Alcover», en el qual reivindicava la superació definitiva de les dissensions i el reconeixement de la nostra institució a la immensa tasca del filòleg manacorí.¹⁴

I el mateix any 2001, també en aquesta mateixa sala, Aina Moll presentava la semblança biogràfica del seu pare, Francesc de Borja Moll, una aproximació especialment interessant per la immediatesa del testimoni que ens podia donar de la vida i l'obra de l'eminent lingüista.¹⁵ Poc després encara, el 2003, l'Institut es va sumar a la celebració de l'Any Francesc de Borja Moll, del qual Aina Moll ens deixaria una crònica a la revista *Estudis Romànics*.¹⁶

No podem exposar amb detall totes les intervencions d'Aina Moll en les activitats de la Secció i l'Institut, però ressenyem almenys breument la seva intervenció en les primeres reunions de treball de la Comissió Tècnica Lingüística de la Universitat de les Illes Balears per a elaborar el *Nomenclàtor toponímic de les Illes Balears*, sota la direcció de Joan Miralles, que avui ja és una obra completa i accessible,¹⁷ i en els homenatges a Antoni M. Badia i a Joan Coromines, que tingueren lloc el 2003 i el 2005.¹⁸

12. Publicades per l'Institut l'any següent.

13. *Jornades de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans a les Illes Balears: Any Francesc de B. Moll: 4 i 5 d'octubre de 2002*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2003.

14. Aina MOLL, «El que els catalans devem a mossèn Alcover», a *Any Mossèn Alcover: Presentació de la 'Lletra de convit 2001'*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2003.

15. Aina MOLL, *Francesc de Borja Moll: Semblança biogràfica*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2001.

16. Aina MOLL, «L'Any Francesc de Borja Moll», *Estudis Romànics*, núm. 25 (2003), p. 439-440.

17. Consultable al portal de l'IEC: <http://notib.recerca.iec.cat/>

18. *Petit homenatge de la Secció Filològica de l'IEC al Dr. Antoni M. Badia i Margarit amb motiu d'haver estat guardonat amb el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes el 28 de maig de 2003: Reunió plenària de la Secció Filològica del 13 de juny de 2003*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2006; Aina MOLL, «La meua relació amb Joan Coromines», a *Homenatge de l'IEC a Joan Coromines, en el centenari de la seva naixença*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2006.

I ja per acabar, crec que val la pena deixar constància de dues de les seves últimes aportacions, pel caràcter simbòlic que en la nostra opinió adquireixen des de la perspectiva actual, perquè representen dues mirades complementàries d'Aina Moll, una envers l'impuls inicial de la institucionalització de la llengua catalana i l'altra envers el seu futur.

Pel que fa a la mirada enrere, es tracta de la conferència que va pronunciar l'any 2006 a la nostra institució, com a obertura de la Commemoració del Centenari del Primer Congrés Internacional de la Llengua Catalana, amb el títol «Mosèn Alcover, de la *Lletra de convit* als preparatius del Congrés de 1906»,¹⁹ que glosa l'embranchada que va donar lloc a la mateixa fundació del nostre Institut.

I uns anys abans, el 2002, Aina Moll exposava quins eren des del seu punt de vista els nous reptes per als nostres països, les perspectives i estratègies de futur.²⁰ Ja aleshores feia l'anàlisi següent:

El gran repte que com a nació hem d'afrontar avui és el mateix que afrontem des de 1714 ençà: el recobriment de l'autogovern que aleshores perdérem, i amb aquest recobriment el de la llengua com a principal signe d'identitat col·lectiva; i ho hem de fer lluitant, com sempre, contra els obstacles que ens hi oposen les greus limitacions derivades de la manca d'Estat propi i del marc historicopolític en què ens movem.

Constatava també que:

[...] les esperances que alguns havíem posat en un possible paper de l'Estat espanyol i dels Països Catalans en la configuració definitiva de la Unió Europea —com a Estat plurilingüístic i plurinacional i com a comunitat lingüística i cultural, respectivament— s'han vist frustrades per la persistència, i fins i tot el reforçament, de la visió monolítica que els estats membres tenen de si mateixos i dels altres que formen la Unió.

I la seva conclusió premonitòria era la següent:

L'alternativa és, doncs, un replantejament a fons de la qüestió, per tal d'establir objectius més ambiciosos i noves estratègies —encara que siguin arriscades— per a afrontar els mateixos reptes amb tàctiques i mètodes adequats al present.

19. Aina MOLL, «Mosèn Alcover, de la *Lletra de convit* als preparatius del Congrés de 1906», a *Commemoració del Centenari del Primer Congrés Internacional de la Llengua Catalana (1906)*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2009, p. 11-24.

20. Aina MOLL, «Nous reptes per als nostres països: perspectives i estratègies de futur», a *Nous reptes per als nostres països: perspectives i estratègies de futur*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2003, p. 13-24.

ELS RECONeixEMENTS

Al llarg dels darrers anys i encara després del seu traspàs el 10 de febrer de 2019, han estat molts i molt diversos els actes de reconeixement a Aina Moll. A part de les distincions que ja hem esmentat, l'any 1997 el Govern balear li atorgà el Premi Ramon Llull i l'any 2008 la Generalitat de Catalunya li concedí el Premi Pompeu Fabra a la trajectòria professional, científica o cívica.

Algunes d'aquestes distincions van tenir lloc el 2010, amb motiu dels seus vuitanta anys. Al llarg d'aquell any, la delegació de l'Institut d'Estudis Catalans a Palma li va retre un homenatge públic,²¹ la Conselleria d'Educació i Cultura de les Balears li atorgà la Medalla al Mèrit, i la nostra Secció Filològica, a més d'un homenatge intern, li dedicà un espai al portal web de l'Institut d'Estudis Catalans, on es deixa constància de moltes de les seves publicacions disperses.²²

L'any següent, el 2011, el col·legi Eugenio López, de Palma, decideix adoptar el nom Escola Aina Moll i Marquès. El 2012, la Universitat Oberta de Catalunya la investeix amb el doctorat *honoris causa*, el consistori de Palma la distingeix amb la Medalla d'Or de la Ciutat i l'Obra Cultural Balear decideix donar el seu nom a un dels Premis 31 de Desembre, que, des d'aleshores, s'ha atorgat anualment a una persona o entitat que s'hagi distingit en l'activitat a favor de la llengua. I encara el 2015 Aina Moll rep del Consell de Mallorca la Medalla d'Honor i Gratitude en la categoria d'or de l'illa de Mallorca.

Arran de la seva desaparició, són moltes les mostres de reconeixement de què ha estat objecte Aina Moll, i encara continuaran: la nostra mateixa Secció Filològica té previst d'organitzar un acte acadèmic en record seu entorn de l'aniversari de la seva mort. I l'any 2018, com a mostra de l'estimació popular del seu entorn més immediat, l'Ajuntament de Sencelles va decidir honrar la seva memòria posant el seu nom a una plaça del poblet de Biniali, on va residir els darrers anys.

Que aquesta semblança sigui també una expressió de reconeixement a la que fou membre distingida i estimada de la nostra corporació.

21. La revista mallorquina *Lluc* en dona compte àmpliament al seu número 876.

22. Accessible des d'aquest enllaç: <https://taller.iec.cat/filologica/Moll.asp>. Esperem que abans de molt s'hi puguin consultar els textos complets.

**LLISTA DE MEMBRES DE L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS AMB UNA
BIOGRAFIA PUBLICADA A LA COLLECCIÓ «SEMBLANCES BIOGRÀFIQUES»**

ALCOVER I SUREDA, Antoni M.	(1862-1932)
ALÒS-MONER I DE DOU, Ramon d'	(1885-1939)
ALSINA I BOFILL, Josep	(1904-1993)
ANGLADA I D'ABADAL, M. Àngels	(1930-1999)
ARAMON I SERRA, Ramon	(1907-2000)
BADIA I MARGARIT, Antoni M.	(1920-2014)
BASTARDAS I PARERA, Joan	(1919-2009)
BATALLER I CALATAYUD, Josep Ramon	(1890-1962)
BOFILL I PICHOT, Josep M.	(1860-1938)
BOLÒS I CAPDEVILA, Oriol de	(1924-2007)
BROCÀ I DE MONTAGUT, Guillem M. de	(1850-1918)
CARBONELL I DE BALLESTER, Jordi	(1924-2016)
CARIA, Rafael	(1941-2008)
CARNER I PUIG-ORIOI, Josep	(1884-1970)
CARRERAS I ARTAU, Joaquim	(1894-1968)
CASACUBERTA I ROGER, Josep M. de	(1897-1985)
CASAS I SICART, Creu	(1913-2007)
CASASSAS I SIMÓ, Enric	(1920-2000)
CASASSAS I SIMÓ, Lluís	(1922-1992)
CASASSAS I SIMÓ, Oriol	(1923-2012)
CERVERA I ASTOR, Leandre	(1891-1964)
CLASCAR I SANOU, Frederic	(1873-1919)
COLOMER I POUS, Eusebi	(1923-1997)
COROMINES I MONTANYA, Pere	(1870-1939)
DOMINGO I SANJUÁN, Pere	(1896-1979)
DURAN I SANPERE, Agustí	(1887-1975)
EGOZCUE I CUIXART, Josep	(1940-2006)
ESTEVE I SUBIRANA, Antoni	(1902-1979)
FABRA I POCH, Pompeu	(1868-1948)
FARGAS I ROCA, Miquel A.	(1858-1916)
FOLCH I TORRES, Joaquim	(1886-1963)
FONT I QUER, Pius	(1888-1964)
FONTBOTÉ I MUSSOLAS, Josep Maria	(1921-1989)
FONTSERÈ I RIBA, Eduard	(1870-1970)
FUSTER I ORTELLS, Joan	(1922-1992)
GALÍ I COLL, Alexandre	(1886-1969)
GUIMERÀ I JORGE, Àngel	(1845-1924)
JARDÍ I BORRÀS, Ramon	(1881-1972)
LLUCH I MARTÍN, Enric	(1928-2012)
MARAGALL I GORINA, Joan	(1860-1911)

MARGALEF I LÓPEZ, Ramon	(1919-2004)
MARTORELL I TRABAL, Francesc	(1887-1935)
MIRALLES I SOLÀ, Carles	(1944-2015)
MIRET I SANS, Joaquim	(1858-1919)
MOLL I CASASNOVAS, Francesc de Borja	(1903-1991)
MOLL I MARQUÈS, Aina	(1930-2019)
NICOLAU D'OLWER, Lluís	(1888-1961)
OLIVER I TOLRÀ, Miquel dels Sants	(1864-1920)
PARÉS I FARRÀS, Ramon	(1927-2018)
PI I SUNYER, August	(1879-1965)
PIJOAN I SOTERAS, Josep	(1881-1963)
PRAT DE LA RIBA I SARRÀ, Enric	(1870-1917)
PRATS I DOMINGO, Modest	(1936-2014)
PREVOSTI I PELEGRÍN, Antoni	(1919-2011)
PUIG I CADAFALCH, Josep	(1867-1956)
RIBAS I PIERA, Manuel	(1925-2013)
ROCA-PONS, Josep	(1914-2000)
RUBIÓ I BALAGUER, Jordi	(1887-1982)
RUBIÓ I LLUCH, Antoni	(1856-1937)
RUYRA I OMS, Joaquim	(1858-1939)
SAGARRA I DE SISCAR, Ferran de	(1853-1939)
SARDÀ I DEXEUS, Joan	(1910-1995)
SARSANEDAS I VIVES, Jordi	(1924-2006)
SEGALÀ I ESTALELLA, Lluís	(1873-1938)
SERRA I HÚNTER, Jaume	(1878-1943)
SERRA I RÀFOLS, Josep de C.	(1900-1971)
SOLÉ I SABARÍS, Lluís	(1908-1985)
TEIXIDOR I BATLLE, Josep	(1920-1989)
TERRADAS I ILLA, Esteve	(1883-1950)
TRIADÚ I FONT, Joan	(1921-2010)
TRIAS I FARGAS, Ramon	(1922-1989)
TRUETA I RASPALL, Josep	(1897-1977)
TURRÓ I DARDER, Ramon	(1854-1926)
VALLS I TABERNER, Ferran	(1888-1942)
VALLVERDÚ CANES, Francesc	(1935-2014)
VERDAGUER I JUANOLA, Pere	(1929-2017)
VERNET I GINÉS, Joan	(1923-2011)
VILA I DINARÈS, Pau	(1881-1980)
VILLANGÓMEZ I LLOBET, Marià	(1913-2002)

SEMBLANCES BIOGRÀFIQUES

Títols publicats

- [1] Manuel RIBAS I PIERA, *Josep Puig i Cadafalch, cofundador i membre il·lustre de l'IEC* (1996)
- [2] Josep M. CAMARASA, *Ramon Turró, un modernista al laboratori* (1997)
- [3] Josep CARRERAS, *August Pi i Sunyer. Semblança biogràfica* (1998)
- [4] Manuel SUBIRÀ, *Pere Domingo. Semblança biogràfica* (1998)
- [5] Albert BALCELLS, *Enric Prat de la Riba i l'Institut d'Estudis Catalans* (1998)
- [6] Oriol CASASSAS, *Miquel A. Fargas i Roca i els nous horitzons* (1999)
- [7] Xavier BARRAL, *Josep Pijoan. Del salvament del patrimoni artístic català a la història general de l'art* (1999)
- [8] M. Àngels Anglada i d'Abadal. *Sessió en memòria* (1999)
- [9] Eulàlia DURAN, *Agustí Duran i Sanpere. Semblança biogràfica* (2000)
- [10] Francesc FONTBONA, *Joaquim Folch i Torres. Semblança biogràfica* (2000)
- [11] Jordi SALES, *Jaume Serra i Hünter. Semblança biogràfica* (2000)
- [12] Carles MIRALLES i Anscari M. MUNDÓ, *Lluís Nicolau d'Olwer. Semblança biogràfica* (2000)
- [13] Josep M. FONT, *Guillem M. de Brocà. Semblança biogràfica* (2000)
- [14] Oriol de BOLÒS, *Pius Font i Quer. Semblança biogràfica* (2000)
- [15] Antoni ROCA, *Esteve Terradas i Illa. Semblança biogràfica* (2000)
- [16] Joan VENY, *Antoni M. Alcover i Sureda. Semblança biogràfica* (2000)
- [17] Pere LLUÍS FONT, *Joaquim Carreras i Artau. Semblança biogràfica* (2000)
- [18] *Enric Casassas i Simó. Sessió en memòria* (2000)
- [19] David SERRAT, *Lluís Solé i Sabarís. Semblança biogràfica* (2000)
- [20] *Ramon Aramon i Serra. Sessió en memòria* (2001)
- [21] Antoni SERRA I RAMONEDA, *Joan Sardà i Dexeus. Semblança biogràfica* (2001)
- [22] Aina MOLL, *Francesc de Borja Moll. Semblança biogràfica* (2001)
- [23] *Josep Roca-Pons. Sessió en memòria* (2001)
- [24] Josep Enric LLEBOT, *Eduard Fontserè i Riba. Semblança biogràfica* (2002)
- [25] Carles MIRALLES, *Lluís Segalà i Estalella. Semblança biogràfica* (2002)
- [26] Albert BALCELLS, *Ramon d'Alòs-Moner i de Dou. Semblança biogràfica* (2003)
- [27] Jaume CABRÉ, *L'ocellot sinistre. Semblança biogràfica d'Àngel Guimerà* (2003)
- [28] Pere LLUÍS FONT, *Eusebi Colomer i Pous. Semblança biogràfica* (2003)
- [29] Ricard GUERRERO, *Josep Alsina i Bofill, amor a la professió, amor a la llengua, amor al país. Semblança biogràfica de Josep Alsina i Bofill* (2003)
- [30] M. Teresa FERRER, *Joaquim Miret i Sans. Semblança biogràfica* (2003)
- [31] Josep M. MAS I SOLENCH, *Ferran Valls i Taberner. Semblança biogràfica* (2004)
- [32] Oriol CASASSAS, *Josep Trueta i Raspall, el símbol. Semblança biogràfica de Josep Trueta i Raspall* (2004)
- [33] Salvador REGUANT, *Josep Ramon Bataller i Calatayud. Semblança biogràfica* (2004)
- [34] *Marià Villangómez. Sessió en memòria* (2004)
- [35] Carles A. GASÒLIBA, *Ramon Trias Fargas. Semblança biogràfica* (2004)
- [36] *Homenatge a Joaquim Ruyra en el centenari de 'Marines i boscatges' (1903-2003)* (2005)

- [37] Manuel CASTELLET, *Josep Teixidor i Batlle. Semblança biogràfica* (2005)
- [38] Carles MIRALLES, «*Un xic exòtic i desorientat*». *Semblança de Joan Maragall l'últim any de la seva vida* (2005)
- [39] Ramon Margalef. *Sessió en memòria* (2005)
- [40] Eva SERRA, *Ferran de Sagarra i de Siscar. Semblança biogràfica* (2005)
- [41] Josep MASSOT, *Jordi Rubió i Balaguer. Semblança biogràfica* (2005)
- [42] Joan VILÀ-VALENTÍ, *Pau Vila i Dinarès. Semblança biogràfica* (2006)
- [43] Joan SOLÀ, *Pompeu Fabra i Poch. Semblança biogràfica* (2006)
- [44] Albert BALCELLS, *Francesc Martorell i Trabal. Semblança biogràfica* (2006)
- [45] Jacint CORBELLA, *Antoni Esteve i Subirana. Semblança biogràfica* (2006)
- [46] Oriol CASASSAS, *Leandre Cervera i Astor. Semblança biogràfica* (2007)
- [47] Josep VALLVERDÚ, *Josep Carner i Puig-Oriol. Semblança biogràfica* (2008)
- 48 Albert BALCELLS, *Antoni Rubió i Lluch, historiador i primer president de l'Institut d'Estudis Catalans* (2008)
- 49 *Oriol de Bolòs i Capdevila. Sessió en memòria* (2009)
- 50 Joaquim MOLAS, *Miquel dels Sants Oliver i Tolrà. Semblança biogràfica* (2009)
- 51 Josep M. CAMARASA, *Josep M. Bofill i Pichot. Semblança biogràfica* (2009)
- 52 *Jordi Sarsanedas. Sessió en memòria* (2010)
- 53 *Rafael Caria. Sessió en memòria* (2010)
- 54 *Joan Bastardas. Sessió en memòria* (2011)
- 55 *Josep M. de Casacuberta i Roger. Sessió en memòria* (2012)
- 56 Josep MASSOT, *Frederic Clascar i Sanou. Semblança biogràfica* (2012)
- 57 Albert BALCELLS, *Pere Coromines. Semblança biogràfica* (2013)
- 58 *Antoni Prevosti i Pelegrín. Sessió en memòria* (2013)
- 59 Eulàlia DURAN, *Joan Fuster. Semblança biogràfica* (2013)
- 60 Eva SERRA, *Josep de C. Serra i Ràfols. Semblança biogràfica* (2013)
- 61 *Oriol Casassas i Simó. Sessió en memòria* (2014)
- 62 *Enric Lluch i Martín. Semblança biogràfica* (2014)
- 63 *Ramon Jardí i Borràs. Semblança biogràfica* (2015)
- 64 *Modest Prats i Domingo. Sessió en memòria* (2016)
- 65 *Antoni M. Badia i Margarit. Sessió en memòria* (2016)
- 66 *Francesc Vallverdú Canes. Sessió en memòria* (2016)
- 67 *Carles Miralles i Solà. Sessió en memòria* (2017)
- 68 *Jordi Carbonell i de Ballester. Sessió en memòria* (2019)
- 69 Dolors BRAMON, *Joan Vernet i Ginés. Semblança biogràfica* (2019)
- 70 *Pere Verdaguer. Sessió en memòria* (2019)
- 71 *Pere SANTANACH, Josep Maria Fontboté i Mussolas. Semblança biogràfica* (2019)
- 72 *August BOVER, Josep Roca-Pons. Semblança biogràfica* (2019)
- 73 *Josep GONZÁLEZ-AGÀPITO, Alexandre Galí i Coll. Semblança biogràfica* (2019)
- 74 *Miquel VILARDELL, Josep Egozcue i Cuixart. Semblança biogràfica* (2019)
- 75 *Joan Antoni SOLANS, Manuel Ribas i Piera. Semblança biogràfica* (2020)
- 76 *Jordi CASASSAS, Lluís Casassas i Simó. Semblança biogràfica* (2020)
- 77 *Jaume TERRADAS, Creu Casas i Sicart. Semblança biogràfica* (2020)
- 78 *Ramon Parés i Farràs. Sessió en memòria* (2020)
- 79 *Joan Triadú i Font. Sessió en memòria* (2020)
- 80 *Isidor MARÍ, Aina Moll i Marquès. Semblança biogràfica* (2020)

